

**Veiligheidsblad**

Volgens de richtlijnen (EC) nummer 1907/2006 & (EC) nummer 1272/2008

Veiligheidsblad nummer: 1201 Datum van de eerste uitgave: 01 November 1994 Datum van de laatste revisie: 21 February 2022

**1 - Identificatie van product**

**1.1 - IDENTIFICATIE VAN PRODUCT**

**Tradenames:** Batiboard 150,

Het bovengenoemde product is een warmte-isolerend boord en beschermd bij brand

**1.2 - GEBRUIK VAN PRODUCT**

Dit plaatmateriaal wordt toegepast als thermische isolatie van branddeuren en scheidingswanden.

**1.3 - IDENTIFICATIE VAN DE FABRIKANT/LEVERANCIER**

**Nederland** THERMAL CERAMICS BENELUX B.V.  
Tramweg 27  
3255 MB Oude Tonge, Nederland  
T: +31 (187) 64 1466  
F: +31 (187) 64 2881

**WEBSITE**

www.morganthermalceramics.com  
sds.tc@morganplc.com

**1.4 - NOODNUMMER**

Telefoon: 0031-187-641466  
Taal: Nederlands, Engels, Duits en Frans gedurende kantooruren.

**2 - Gevaaridentificatie**

**2.1 - CLASSIFICATIE VAN STOF / MENGSEL**

2.1.1 CLASSIFICATIE VOLGENS RICHTLIJN (EC) NR 1272/2008  
Niet van toepassing

**2.2 - LABELLEMENTEN**

N.v.t.

**2.3 - ANDERE GEVAREN DIE NIET TOT CLASSIFICATIE LEIDEN**

Blootstelling kan resulteren in milde, mechanische irritatie aan huid, ogen en bovenste luchtwegen. Deze effecten zijn doorgaans van tijdelijke aard.

**3 - Samenstelling / informatie over ingrediënten**

3.2 Mengsel

Deze producten in boardvorm combineren isolatie met brandwerendheid, mechanische eigenschappen, drukvastheid en dimensionele stabiliteit.

COMPONENT	%	CAS-nummer	REACH-registratienummer	Hazard Indeling volgens CLP
Uitgezet perliet	45-65	Niet van toepassing	Nog niet beschikbaar	Niet geclassificeerd als gevaarlijk
Minerale wolsoorten	10-20	65997-17-3	Nog niet beschikbaar	Carc 2 (H351)
Cellulosevezel	20-35	65996-61-4	Nog niet beschikbaar	Niet geclassificeerd als gevaarlijk
Bitumen	3-6	Niet van toepassing	Nog niet beschikbaar	Niet geclassificeerd als gevaarlijk
Aluminiumhydroxide	3-8	21645-51-2	01-2119529246-39	Niet geclassificeerd als gevaarlijk
Zetmeel	2-5	9005-25-8	Nog niet beschikbaar	Niet geclassificeerd als gevaarlijk

Geen van de componenten zijn radio-actief volgens de voorwaarden van de European Directive Euratom 96/29.

## 4 - Eerstehulp-maatregelen

### 4.1 - Beschrijving van eerstehulpmaatregelen

#### Huid

In geval van huid-irritatie spoel de bewuste gebieden met water en voorzichtig wassen. Niet wrijven of krabben.

#### Ogen

In geval van oogcontact: spoel overvloedig met water, zorg voor een oogbad. Niet wrijven in de ogen.

#### Neus en keel

Wanneer deze geïrriteerd raken, verplaats naar een stofvrije omgeving, drink water en snuit de neus.

Wanneer de symptomen aanhouden is het goed om medisch advies in te winnen.

### 4.2 - Belangrijkste acute en uitgestelde symptomen en effecten

Geen acute of uitgestelde symptomen en effecten verwacht.

### 4.3 - Vermelding van vereiste onmiddellijke medische zorg en speciale behandeling

Geen speciale behandeling vereist; in geval van blootstelling de blootgestelde delen wassen om irritatie te voorkomen.

## 5 - Brandbestrijdingsmaatregelen

### 5.1 - Blusmiddelen

Gebruik blusmiddel dat geschikt is voor omringende brandbare materialen.

### 5.2 - Speciale gevaren die door de stof of het mengsel worden veroorzaakt

Dit product is ingedeeld als een vlamvertrager.

### 5.3 - advies voor brandweerlieden

De verpakkingen en omringende materialen kunnen brandbaar zijn.

## 6 - Maatregelen bij ongewenst vrijkomen

### 6.1 - PERSOONLIJKE VOORZORGSMATREGELEN, BESCHERMUITRUSTING EN NOODPROCEDURES

Wanneer een abnormaal hoge stofconcentratie optreedt moeten uw medewerkers worden uitgerust met geschikte beschermingsmiddelen, zoals beschreven in sectie 8. Breng alles zo snel mogelijk terug naar de oude situatie.

### 6.2 - VOORZORGSMATREGELEN VOOR HET MILIEU

Voorkom verdere stofvorming door bijvoorbeeld het materiaal vochtig te maken/houden. Vermijd dat het product terechtkomt in afvoerkanalen, oppervlaktewater, grondwater en bodem. Raadpleeg lokale richtlijnen die hierop van toepassing kunnen zijn.

### 6.3 - METHODES EN MATERIELEN VOOR INPERKING EN OPRUIMING

Raap grote stukken op en gebruik een stofzuiger. Wanneer u een bezem gebruikt, zorg er dan voor dat de vloer eerst nat is gemaakt. Gebruik geen compressor bij het schoonmaken. Zorg ervoor dat de stofdeeltjes niet door de wind worden weggeblazen.

### 6.4 - METHODES EN MATERIELEN VOOR INPERKING EN OPRUIMING

Raadpleeg rubriek 7 en 8 voor meer informatie.

## 7 - Behandeling en bewaring

### 7.1 - VOORZORGSMATREGELEN VOOR VEILIGE HANTERING

Het hanteren van dit product kan een bron zijn van stofafgave en daarom zullen de processen zo moeten zijn ontworpen dat hantering tot een minimum wordt beperkt. Wanneer mogelijk zal hantering moeten gebeuren onder gecontroleerde omstandigheden ( gebruik bv een stofafzuigsysteem ). Regelmatig goed schoonmaken zal de neerslag van stof minimaliseren.

### 7.2 - VOORWAARDEN VOOR VEILIGE BEWARING

In originele verpakking in een droge omgeving opslaan  
. Gebruik altijd gesloten en duidelijk gelabelde verpakkingen  
. Vermijd beschadigde verpakkingen.  
Verminder stofafgave tijdens het uitpakken.

### 7.3 - SPECIFIEK EINDGEBRUIK

Neemt u a.u.b. contact op met uw plaatselijke Morgen Thermal Ceramics leverancier.

## 8 - Maatregelen voor risicobeheer / blootstellingscontroles / persoonlijke bescherming

### 8.1 - CONTROLEPARAMETERS

Industriële hygiënenormen en grenswaarden voor beroepsmatige blootstelling verschillen afhankelijk van het land en het plaatselijke rechtssysteem. Ga welke blootstellingsniveaus van toepassing zijn voor uw fabriek en neem de plaatselijke voorschriften in acht. Indien er geen stof- of andere normen van toepassing zijn, kan met ondersteuning van een bevoegde industriële hygiënist een specifieke werkplekbeoordeling met aanbevelingen betreffende ademhalingsbeschermingsmiddelen worden opgesteld. De onderstaande tabel bevat voorbeelden van nationale grenswaarden voor beroepsmatige blootstelling (per november 2014).

LAND	Totale stofemissie (mg/m <sup>3</sup> )	Inadembaar stof (mg/m <sup>3</sup> )	Kunstmatige minerale vezels (vezel/ml)	Bron
Oostenrijk	10	6	1	Grenzwerteverordnung
België	10	3	1	Valeurs limites d'exposition professionnelle – VLEP/ Grenswaarden voor beroepsmatige blootstelling – GWBB
Denemarken	10	5	1	Grænseværdier for stoffer og materialer
Finland	Geen limiet	Geen limiet	1	Fins ministerie voor Sociale Zaken en Gezondheid
Frankrijk	10	5	1	Institut National de Recherche et de Sécurité
Duitsland	10	1,25	Geen limiet	TRGS 900
Hongarije	Geen limiet	Geen limiet	1	EüM-SZCSM rendelet
Ierland	10	4	1	HAS – Ireland
Italië	10	3	1	Hanteert Europese waarden
Luxemburg	10	6	1	Agents Chimiques, Cancérigènes Ou Mutagènes Au Travail
Nederland	10	5	1	SER
Noorwegen	10	5	0,5	Veiledning om administrative normer for forurensning i arbeidsatmosfære
Polen	Geen limiet	Geen limiet	2	Dziennik Ustaw 2010
Spanje	10	3	1	INSHT
Zweden	10	5	1	AFS 2005:17
Zwitserland	10	6	1	SUVA - Valeurs limites d'exposition aux postes de travail
VK	10	4	2	EH40/2005

### CONTROLEPARAMETERS

Verenigd Koninkrijk

MDHS 59 specifiek voor kunstmatige glasvezels: "Man-made mineral fibre - Airborne number concentration by phase-contrast light microscopy [Kunstmatige vezels - Concentratie-aantal in de lucht met behulp van fasecontrastmicroscopie]" en MDHS 14/4 - "General methods for sampling and gravimetric analysis of respirable, thoracic and inhalable aerosols [Algemene methoden voor bemonstering en gravimetrische analyse van inadembare, thoracale en inhaleerbare aerosolen]"

NIOSH

NIOSH 0500 "Particulates not otherwise regulated, total [Deeltjes die niet anderszins zijn geregeld, totale]"  
NIOSH 0600 "Particulates not otherwise regulated, respirable [Deeltjes die niet anderszins zijn geregeld, inadembare]"  
NIOSH 7400 "Asbestos and other fibres by PCM [Fasecontrastmicroscopie voor asbest en andere vezels]"

### 8.2 - BLOOTSTELLINGSCONTROLES

#### 8.2.1 Aangewezen blootstellingscontroles

8.2.1 Passende technische maatregelen

Controleer uw toepassingen om potentiële bronnen van blootstelling aan stof te identificeren.

Gebruik plaatselijke afzuiging, die het stof bij de bron verzamelt. Bijvoorbeeld werkbanken met afzuiging, gereedschappen die de emissie controleren en handling apparatuur.

Houd de werkplek schoon. Gebruik een stofzuiger voorzien. Vermijd het gebruik van bezems en perslucht.

Raadpleeg, indien nodig, een specialist die u kan helpen om de passende werkprocessen en technische maatregelen uit te werken en toe te passen.

Het gebruik van voor u op maat gemaakte producten zal u helpen in de bestrijding van stof. Sommige producten kunnen worden voorbereid of verpakt om stofafgifte te minimaliseren of te voorkomen. Voor verdere details gelieve u contact met uw leverancier op te nemen.

Raadpleeg uw leverancier voor meer informatie

#### 8.2.2 - PPE

Bescherming van de huid:

Draag handschoenen en werkkleding die ruim valt rond hals en polsen. Vervuilde kleding moet worden ontdaan van vezeldeeltjes voordat deze wordt uitgetrokken ( d.m.v. stofzuigen, gebruik geen perslucht )

Bescherming van de ogen:

Draag, wanneer nodig, een (veiligheids)bril met dichte zijkanten.

Bescherming van de luchtwegen:

Bij stofconcentraties beneden de grenswaarden is een RPE niet verplicht, maar een FFP2 masker mag op vrijwillige basis worden gebruikt. Voor kortdurende handelingen waarbij de waarden beneden 10 x de limit blijven moeten FFP2 maskers ingezet worden.

Bij hogere concentraties of waarbij deze niet bekend is dient u de hulp in te roepen van uw management en/of uw Thermal Ceramics leverancier.

Informatie en scholing van uw medewerkers:

Uw medewerkers dienen bekend te zijn met het correct gebruik van de producten en op de hoogte te zijn van lokale wet- en regelgeving.

#### 8.2.3 - Milieucontroles

Raadpleeg lokale, nationale of Europese wet-en regelgeving aangaande milieubescherming.

Voor instructies aangaande afvalverwijdering, zie sectie 13.

## 9 - Fysische en chemische eigenschappen

<b>INFORMATIE OVER FUNDAMENTELE FYSISCHE EN CHEMISCHE EIGENSCHAPPEN</b>	Not applicable
<b>UITZICHT</b>	Bruin tot lichtbruin board
<b>UITZICHT</b>	Not applicable
<b>GEUR</b>	Enigszins
<b>GEUR</b>	Niet van toepassing
<b>pH</b>	Niet van toepassing
<b>VEZELSMELTPUNT</b>	> 1300°C
<b>KOOKPUNT</b>	Niet van toepassing
<b>VLAMPUNT</b>	Niet van toepassing
<b>GEUR</b>	Niet van toepassing
<b>ONTVLAMBAARHEID</b>	Niet van toepassing
<b>GEUR</b>	Niet van toepassing
<b>DAMPDRUK</b>	Niet van toepassing
<b>GEUR</b>	Niet van toepassing
<b>RELATIEVE DENSITEIT</b>	140 - 170 kg/m <sup>3</sup>
<b>OPLOSBAARHEID</b>	Niet van toepassing
<b>PARTITIECOËFFICIËNT</b>	Niet van toepassing
<b>AUTOMATISCHE ONTVLAMBAARHEID</b>	Niet van toepassing
<b>GEUR</b>	Niet van toepassing
<b>GEUR</b>	Niet van toepassing
Not applicable	
<b>EXPLOSIEVE EIGENSCHAPPEN</b>	Niet van toepassing
<b>OXIDATIE-EIGENSCHAPPEN</b>	Niet van toepassing

## 10 - Stabiliteit en reactiviteit

### 10.1 - REACTIVITEIT

Het materiaal is stabiel en niet reactief.

### 10.2 - CHEMISCHE STABILITEIT

Het product is inorganisch, stabiel en inert.

### 10.3 - MOGELIJKHEID VOOR GEVAARLIJKE REACTIES

Geen

### 10.4 - TE VERMIJDEN OMSTANDIGHEDEN

Wij verwijzen u voor adviezen rondom behandeling en opslag naar sectie 7.

### 10.5 - INCOMPATIBELE MATERIALEN

Geen

### 10.6 - GEVAARLIJKE AFBREEKPRODUCTEN

Geen

## 11 - Toxicologische informatie

### TOXICOKINETICA, METABOLISME EN VERSPREIDING

#### 11.1.1 TOXICOLOGISCHE INFORMATIE

Blootstelling meestal het gevolg van inademing of inslikken. Beschikbare toxicologische informatie, zie hieronder.

#### 11.1.2 TOXICOLOGISCHE INFORMATIE VOOR DE MENS

Respiratoire toxiciteit van minerale wol

Epidemiologische studies toonden geen effecten op de gezondheid van medewerkers die betrokken waren bij de productie van minerale wolvezels. De vele gevallen van longkanker zoals gerapporteerd in 1982 zijn, na aanvullende onderzoeken naar de versturende factoren, niet toe te schrijven aan vezels. Roken is geïdentificeerd als de belangrijkste van deze versturende factoren.

#### 11.1 - INFORMATIE OVER TOXICOLOGISCHE EFFECTEN

##### RESPIRATOIRE TOXICITEIT

De vezels in dit product zijn getest op hun biopersistentie met behulp van methoden bedacht door de Europese Unie.

De gemeten biopersistentie waarden pleiten deze wol vrij als kankerverwekkend, ingedeeld volgens de criteria vermeld in nota Q van Richtlijn 67/548/EEC97/69/EC

##### EXPERIMENTELE STUDIES VAN MINERALE WOL

Studies van inademing door dieren van minerale wol toonden geen longfibrose, noch longkanker of mesothelioom. Studies van intratracheale en intraperitoneale injecties hebben geen ziekte aangetoond, met uitzondering van die met geselecteerde fijne glasvezels voor speciale toepassingen of experimentele steenwol.

##### CHRONISCHE TOXICITEIT

Studies waarbij gecondenseerde deeltjes van bitumen dampen op de huid van dieren werden geschilderd hebben de ontwikkeling van huidkanker aangetoond. Er is echter geen verband tussen menselijke blootstelling aan bitumen en kanker gemeld.

Het IARC concludeert dat er onvoldoende bewijs is dat bitumen alleen kankerverwekkend is voor de mens.

Bij testen volgens goedgekeurde methodes (zoals opgenomen in Verordening (EG) 1907/2006, bijlage 8, paragraaf 8.1) geven in dit materiaal aanwezige vezels negatieve resultaten. Net als sommige natuurlijke vezels kunnen alle kunstmatige vezels lichte huidirritatie veroorzaken die leidt tot jeuk of zelden, bij sommige gevoelige personen, tot lichte roodheid van de huid. In tegenstelling tot andere irritatiereacties is dit niet het gevolg van allergie of chemische beschadiging van de huid, maar wordt dit veroorzaakt door mechanische effecten.

## 12 - Ecologische informatie

### 12.1 - Löschmittel

Deze producten zijn inerte materialen die in de loop van de tijd stabiel blijven.  
Naar verwachting zal dit materiaal geen nadelige gevolgen hebben voor het milieu.

### 12.2 - Persistentie en afbreekbaarheid

Niet vastgesteld

### 12.3 - Bioaccumulatievermogen

Niet vastgesteld

### 12.4 - Mobiliteit in de bodem

Geen informatie beschikbaar

### 12.5 - Resultaten van PBT- en zPzB-beoordeling

Dit mengsel bevat geen stoffen die als persistent, bioaccumulerend of toxisch (PBT) worden beschouwd.

Dit mengsel bevat geen stoffen die als zeer persistent en zeer bioaccumulerend (zPzB) worden beschouwd.

### 12.6 -

Geen aanvullende informatie beschikbaar.

### 12.7 - Andere schadelijke effecten

## 13 - Afvoeroverwegingen

Afval van deze materialen kan doorgaans worden afgevoerd naar een stortplaats met een vergunning hiervoor. Zie de Europese lijst (Beschikking 2000/532/EG zoals aangepast) om het correcte afvalnummer vast te stellen en te garanderen dat aan de nationale en/of regionale voorschriften wordt voldaan.

Tenzij nat gemaakt, is dit soort afval doorgaans stoffig en moet dus in goed afgesloten containers worden afgevoerd. Bij sommige bevoegde afvalstortplaatsen kan stoffig afval anders worden behandeld om te garanderen dat hiermee op een juiste manier wordt omgegaan en om te voorkomen dat het wegwaait. Controleer of bepaalde nationale en/of regionale voorschriften eventueel van toepassing zijn.

## 14 - Transportinformatie

### 14.1. VN-nummer

Niet van toepassing

### 14.2. Juiste verladingsnaam overeenkomstig de modelreglementen van de VN

Niet van toepassing

### 14.3. Transportgevaarklasse(n):

Niet van toepassing

### 14.4. Verpakkingsgroep

Niet van toepassing

### 14.5. Milieugevaren

Niet van toepassing

### 14.6. Bijzondere voorzorgen voor de gebruiker

Niet van toepassing

### 14.7. Vervoer in bulk overeenkomstig bijlage II bij MARPOL 73/78 en de IBC-code

Niet van toepassing

## 15 - Regelgevende informatie

### 15.1 - SPECIFIEKE VOORSCHRIFTEN / WETGEVING VOOR VEILIGHEID, GEZONDHEID EN MILIEU VOOR DE STOFFEN OF MENGSELS

EU regulations:

- Council Directive 67/548/EEC "on the approximation of the laws, regulations and administrative provisions relating to the classification, packaging and labelling of dangerous substances as modified and adapted to the technical progress" (OJEC L 196 of 16 August 1967, p.1 and its modifications and adaptations to technical progress).
- Council Directive 1999/45/EC of 31 May 1999 concerning the approximation of the laws, regulations and administrative provisions of the Member States relating to the classification, packaging and labelling of dangerous preparations (OJ L 200 of 30.7.1999)
- Regulation (EC) No 1907/2006 dated 18th December 2006 on Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals (REACH)
- Regulation (EC) No 1272/2008 dated 20th January 2009 on classification, labelling and packaging of substances and mixtures (OJ L 353)
- Commission Directive 97/69/EC of 5 December 1997 adapting to technical progress for the 23rd time Council Directive 67/548/EEC (OJEC of 13 December 1997, L 343).
- Commission regulation (EC) No 790/2009 of 10 August 2009 amending, for the purposes of its adaptation to technical and scientific progress, Regulation (EC) No 1272/2008 of the European Parliament and of the Council on classification, labelling and packaging of substances and mixtures.
- The 1st Adaptation to Technical Progress (ATP) to Regulation (EC) No 1272/2008 enters into force on 25 September 2009. It transfers the 30th and 31st ATPs of Directive 67/548/EEC to the Regulation (EC) No 1272/2008.

#### PROTECTION OF WORKERS

Shall be in accordance with several European Directives as amended and their implementations by the Member States:

- a) Council Directive 89/391/EEC dated 12 June 1989 "on the introduction of measures to encourage improvements in the safety and health of workers at work" (OJEC (Official Journal of the European Community) L 183 of 29 June 1989, p.1).
- b) Council Directive 98/24/EC dated 7 April 1998 "on the protection of workers from the risks related to chemical agents at work" (OJEC L 131 of 5 May 1998, p.11).

#### OTHER POSSIBLE REGULATIONS

Member States are in charge of implementing European Directives into their own national regulation within a period of time normally given in the Directive. Member States may impose more stringent requirements. Please always refer to any national regulation.

### 15.2 - CHEMISCHE VEILIGHEIDSEVALUATIE

Chemische veiligheidsrapporten zijn aangevraagd bij leveranciers en zodra deze informatie beschikbaar is, wordt deze aan de eindgebruikers bekendgemaakt.

## 16 - Andere informatie

NUTTIGE REFERENTIES (de geciteerde richtlijnen moeten in hun gewijzigde versie in overweging worden genomen)

- Richtlijn 89/391/EEG van de Raad gedateerd 12 juni 1989 "betreffende de tenuitvoerlegging van maatregelen ter bevordering van de verbetering van de veiligheid en de gezondheid van de werknemers op het werk" (Publicatieblad nr. L 183 van 29 juni 1989, p.1).
- Verordening (EG) nr. 1907/2006 gedateerd 18 december 2006 inzake de registratie en beoordeling van en de autorisatie en beperkingen ten aanzien van chemische stoffen (REACH)
- Verordening (EG) nr. 1272/2008 gedateerd 20 januari 2009 betreffende de indeling, etikettering en verpakking van stoffen en mengsels (Publicatieblad nr. L 353)
- Richtlijn 97/69/EG van de Commissie van 5 december 1997 tot drieëntwintigste aanpassing aan de vooruitgang van de techniek van Richtlijn 67/548/EEG van de Raad (Publicatieblad nr. L 343 van 13 december 1997).
- Richtlijn 98/24/EG van de Raad gedateerd 7 april 1998 "betreffende de bescherming van de gezondheid en de veiligheid van werknemers tegen risico's van chemische agentia op het werk" (Publicatieblad nr. L 131 van 5 mei 1998, p. 11).

Er kunnen hoge concentraties van vezels en andere stoffen vrijkomen wanneer 'versleten' producten mechanisch worden verstoord tijdens b.v. sloopoperaties. Daarom beveelt Morgan Thermal Ceramics aan:

- a) dat maatregelen worden genomen om de stofemissies te verminderen;
- b) dat alle rechtstreeks betrokkenen een geschikt masker drage om de blootstelling te minimaliseren en
- c) dat plaatselijke, wettelijke grenzen worden nageleefd.

Meer informatie vindt u op:

Morgan Thermal Ceramics website: (<http://www.morganthermalceramics.com/>)

Of de ECFIA's website: (<http://www.ecfia.org/>)

### REVISIESAMENVATTING

Werk vinden in hoofdstuk 8

### TECHNISCHE GEGEVENSBLADEN

Voor meer informatie over de producten raadpleegt u de relevante productbladen verkrijgbaar <http://www.morganthermalceramics.com/downloads/datasheets>

### KENNISGEVING:

De informatie in dit document is gebaseerd op gegevens welke worden verondersteld nauwkeurig te zijn, met ingang van de opsteldatum van dit veiligheidsinformatieblad. Hoewel wettelijk veilig is er geen garantie of verklaring, uitdrukkelijk of impliciet, gemaakt met betrekking tot de juistheid of volledigheid van de voorgaande gegevens en informatie over veiligheid, evenmin als enige toestemming gegeven of geïmpliceerd om enige gepatenteerde uitvinding toe te passen zonder vergunning. Bovendien kan er geen verantwoordelijkheid worden genomen door de verkoper voor schade of letsel, voortvloeiend uit abnormaal gebruik, uit het niet naleven van aanbevelingen of enig risico samenhangend met de aard van het product (Zolang deze het handelen van de verkoper niet beperkt inzake potentiële aansprakelijkheid voor nalatigheid of krachtens de wet).